

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
«ЮНІСТЬ БУКОВИНИ»**

РОЗГЛЯНУТО

на педагогічній
раді комунального
закладу Чернівецький
обласний центр
естетичного виховання
«Юність Буковини»

Протокол від 15.12.2023 № 2

СХВАЛЕНО

Науково-методичною
радою Інституту
післядипломної
педагогічної освіти
Чернівецької області

Протокол від 18.03.2024 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Департаментом освіти і науки
Чернівецької обласної
(військової) державної
адміністрації

Наказ від 22.08.2024 № 262

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ**

«Кросмедійна журналістика для дітей»

Автор:

Хмель Лілія Миколаївна – керівник гуртка «ПроМедіа» КЗ Чернівецький
обласний центр естетичного виховання "Юність Буковини"

Чернівці, 2024

Пояснювальна записка

Сучасні умови посилення інтеграції в інформаційні процеси вимагають успішного становлення особистості та її свідомого існування в медіасередовищі.

Під впливом стрімкої глобалізації та конвергентних процесів, а також тотальної цифровізації суспільства та збільшення комунікаційних можливостей інформаційний простір суттєво змінюється і активно розвивається кросмедійність. Сучасні медійні технології вже позначені «лейблом» кросмедійної тенденції, тобто універсалізму в журналістській діяльності. Сьогодні універсалізм у медійній сфері — та необхідна професійна навичка, яка синтезує в одній особі суперпродуктивну «людину-гаджет», впевненого комунікатора та менеджера, що вміє розвивати персональний бренд, використовуючи численні сучасні канали поширення інформації. Таким чином програма орієнтована на вироблення різних корисних медіанавичок, отримання нових знань та вмінь з кросмедійності, за допомогою яких здобувачі освіти зможуть виробити особистий бренд, грамотно персоніфікувати свій професійний імідж. Саме це і зумовлює **новизну** навчальної програми.

Актуальність розроблення навчальної програми обумовлена потребою розвитку у здобувачів освіти творчого мислення і креативного підходу до виконання завдань, формування знань щодо особливостей функціонування кросмедійності.

Метою навчальної програми є активізувати в свідомості підростаючого покоління таку опцію, як критичне мислення; показати вплив інформації на формування світогляду людини; інформування громадськості про діяльність здобувачів освіти шляхом висвітлення їхніх досягнень на сторінках соціальних мереж і сайтах закладів освіти, на базі яких відбуваються заняття.

Основні **завдання** полягають у формуванні таких ключових компетентностей:

- **пізнавальної**, яка полягає в ознайомленні з поняттями та знаннями, що стосуються функціонування медіа, формування знань з основ медіаграмотності, журналістики, кросмедіа та медійних технологій, мотивації до використання отриманих знань і вмінь у пізнавальній і творчій діяльності;
- **практичної**, яка забезпечує формування в здобувачів освіти критичного ставлення до медіапродуктів і навичок безпечної взаємодії в інтернеті; спроможності здобувачів освіти самостійно конвертувати здобуті теоретичні знання в створений медіапродукт, який можна використовувати в інформаційному просторі; набуття навичок професії журналіста, ведучого, блогера, дизайнера-початківця, фотографа та оператора;
- **творчої**, яка забезпечує формування стійких творчих інтересів і творчого підходу до дійсності; розвиток креативного потенціалу здобувачів освіти засобами практичної творчої діяльності, набуття досвіду практичної (індивідуальної та колективної) творчої роботи в процесі створення медійних проєктів; трансформацію здобувачів освіти із споживачів медіапродуктів на свідомих і творчих користувачів мас-медіа;
- **соціальної**, яка спрямована на розвиток у здобувачів освіти медіакультури, моральних і духовних якостей особистості; формування доброзичливості, толерантності; усвідомлення вимог сучасного суспільства і застосування своїх умінь на його користь; сприяння професійної орієнтації на сфері діяльності, пов'язаних з медіа.

Програма побудована лінійно-концентричним способом, за яким навчальний матеріал реалізується послідовно з поступовим ускладненням. При цьому навчальний матеріал викладається на основі вже вивченого й у тісному взаємозв'язку з ним.

Навчальна програма реалізується у гуртку кросмедійної журналістики «Pro Media» Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини» та спрямована на здобувачів освіти віком від 9 до 16 років.

Програма розрахована на 6 років навчання. Основний вид занять – груповий.

1-й рік – початковий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;

2-й рік – основний рівень, перший рік навчання – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;

3-й рік – основний рівень, другий рік навчання – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;

4-й рік – основний рівень, третій рік навчання – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;

5-й рік – вищий рівень – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень;

6-й рік – вищий рівень – 216 год. на рік, 6 год. на тиждень.

Відповідно до Положення «Про порядок організації індивідуальної та групової роботи в ПНЗ» від 11.08.2004р. передбачено також й індивідуальні заняття (за потребою 1 година на тиждень на основному та вищому рівнях навчання).

Зміст програми передбачає теоретичні і практичні заняття. Теоретичні заняття передують практичній роботі, що сприяє застосуванню знань на практиці, формуванню вмінь і навичок виконання різних завдань. Усі теми розташовані так, щоб забезпечувалася взаємозв'язок між ними, а практична діяльність спиралася на знання, засвоєні раніше. На теоретичних заняттях здобувачі освіти вивчають основи медіаграмотності, історію розвитку медіа та журналістики, основні фактори зйомки і теорію монтажу та редагування фото. Теоретичний матеріал пов'язується з темами практичних робіт відповідно до навчально-тематичного плану. Практичні заняття полягають у творчому розв'язанні журналістських задач, тестуванні, проведенні вікторин, ділових ігор, інтерактивного спілкування, створення медіаконтенту. Під час практичних занять здобувачі освіти ознайомляться з можливостями програм Canva, Vista Create, Movavi, Adobe Photoshop тощо; засвоять основи сценічної майстерності та екранного мовлення; ознайомляться зі складовими радіо- і

телеефіру, специфікою періодичних видань, аспектами журналістської етики; отримують вміння знімати відео та фотографувати, монтувати у різних програмах. Саме такий підхід дає можливість закріпити знання і сформувати практичні уміння, необхідні для кросмедійної діяльності. Така методика проведення практичних занять дає змогу розвивати у здобувачів освіти емоційну і творчу активність, самостійність мислення.

Програма побудована за принципом доступності навчального матеріалу, відповідності його обсягу віковим особливостям і попередній підготовці здобувачів освіти. З огляду на мету і завдання програми на заняттях гуртка використовуються як традиційні технології навчання та виховання, так і елементи інноваційних технологій (проектної діяльності, інтерактивного навчання).

Формами контролю за результативністю навчання є підсумкові заняття, тестування, опитування, презентація проєктів, участь у конкурсах та інших масових заходах за напрямом роботи гуртка.

Програма є орієнтовною. Керівник гуртка може вносити зміни й доповнення до її змісту, плануючи свою роботу з огляду на інтереси здобувачів освіти і стан матеріально-технічної бази закладу. Розподіл годин за темами — орієнтовний. Керівник гуртка сам може визначати, скільки годин потрібно для засвоєння тієї чи іншої теми і вносити до програми відповідні корективи, виходячи з того, який рівень підготовки здобувачів освіти.

Початковий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Медійний простір: поняття медіа, історія розвитку, види та функції	7	11	18
3.	Візуальні медіа	8	18	26
4.	Аудіальні медіа	6	12	18
5.	Аудіовізуальні медіа	10	12	22
6.	Мережеві медіа: інтернет – сучасний інформаційний простір	8	10	18
7.	Реклама як невід’ємний елемент медіапростору	2	6	8
8.	Медіаграмотність. Критичне мислення як орієнтир в світі медіа	8	8	16
9.	Створення медіапроєкту (тема за вибором)	4	10	14
10.	Підсумок	2	-	2
	Разом	57	87	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Знайомство з гуртківцями, інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному закладі. Ознайомлення здобувачів освіти з програмою, змістом та завданнями на навчальний рік. Відеопрезентація гуртка «Pro Media» як бренду.

2. Медійний простір: поняття медіа, історія розвитку, види та функції (18 год.)

Прогнозований результат

Здобувачі освіти мають знати:

- поняття «медіа»; історію розвитку медіа, їхні види та функції;
- медіапродукти, зміст яких сприймається візуально; процес створення періодичних видань;
- як і де застосовують аудіальну інформацію; основні принципи роботи радіо;
- медіапродукти сучасного телебачення, основні телевізійні професії;
- як поширювати інформацію в інтернеті;
- місцеві мас-медіа;
- правила безпечного інтернету;
- основні аспекти дотримання авторського права;
- правила культурного спілкування в інтернеті.

Здобувачі освіти мають вміти:

- розрізняти медіа за органами сприйняття;
- аналізувати різні медіатексти;
- відрізнити факт від судження у найпростіших повідомленнях;
- писати невеликі замітки, підбирати до них заголовки;

- володіти елементарними навичками фотозйомки;
- самостійно ілюструвати текст, підкреслюючи малюнком його основну думку;
- складати короткі історії за поданим планом, описувати героїв;
- інтонаційно забарвлювати зміст повідомлення.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння знаннями про історію розвитку медіа, їхні види та функції; професії, пов'язані з мас-медіа; види реклами та її вплив на суспільство; елементарні поняття з медіаграмотності; правила безпечного інтернету; нетикет;
- практична – набуття умінь та навичок аналізувати медіатекст, писати короткі інформаційні замітки, фотографувати крупним планом нерухомі об'єкти, працювати в кадрі;
- творча – розвиток творчих здібностей, уяви, фантазії, здатності проявляти творчу ініціативу;
- соціальна – виховання етики та культури грамотного медіаспоживача, моральних і духовних якостей особистості.

Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Медіаграмотність та журналістика	7	11	18
3.	Жанри журналістики	10	26	36
4.	Початкова акторська майстерність журналіста	6	10	16
5.	Сценічна мова в медіапрофесії	12	10	22
6.	Мобільна журналістика	4	8	12
7.	Робота з найпростішими фото- та відеоредакторами	6	14	20
8.	Робота над медіапроектom	4	12	16
9.	Підсумок	2	-	2
	Разом	53	91	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному закладі. Ознайомлення здобувачів освіти з програмою, змістом та завданнями на навчальний рік. Правила виконання творчих завдань.

2. Медіаграмотність та журналістика (18 год.)

Основний рівень, перший рік навчання
Індивідуальна робота
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

1.	Вступ	1	-	1
2.	Основи роботи в кадрі		12	12
3.	Робота з інформаційними жанрами журналістики		10	10
4.	Зйомка художнього відео на мобільний телефон	-	6	6
5.	Монтаж відео за допомогою мобільних додатків	-	6	6
6.	Підсумок	-	1	1
	Разом	1	35	36

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Техніка безпеки. Ознайомлення із завданнями на навчальний рік. Особливості індивідуальної роботи.

2. Основи роботи в кадрі (12 год.)

Прогнозований результат

Здобувачі освіти мають знати:

- поняття медіаграмотності, її роль в житті людини і суспільства;
- історію виникнення та розвитку журналістики;
- жанри журналістики;
- структуру мовленнєвої діяльності;
- специфіку мобілографії;
- основні можливості текстових і графічних редакторів;
- принципи монтажу в простих програмах.

Здобувачі освіти мають вміти:

- розрізняти інформацію за жанрами журналістики;
- створювати короткі інформаційні повідомлення;
- використовувати на практиці елементи акторської майстерності;
- володіти найпростішими елементами техніки екранного мовлення;
- працювати з мікрофоном;
- знімати на мобільний телефон;
- використовувати можливості графічних редакторів;
- монтувати у простих програмах.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння знаннями про способи перевірки інформації на достовірність; жанри журналістики; структуру мовленнєвої діяльності; використання медійних технологій;
- практична – набуття умінь та навичок критично аналізувати медіапродукт; писати тексти в різних жанрах журналістики; знімати на мобільний телефон; монтувати відео за допомогою різних мобільних застосунків; працювати в кадрі;
- творча – всебічний розвиток творчих здібностей, креативного мислення, інтересів; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації;
- соціальна – формування уявлення про журналістику як професію, що відіграє важливу роль у житті суспільства.

Вищий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Кросмедійна журналістика	10	14	24
3.	Техніка фотозйомки	10	30	40
4.	Техніка відеозйомки	10	32	42
5.	Комп'ютерна обробка цифрових фотографій	6	14	20
6.	Основи відеомонтажу	10	22	32
7.	Робота у Wordpress	8	16	24
8.	Робота над медіапроектом	4	26	30
9.	Підсумок	2	-	2
	Разом	62	154	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Інструктаж з техніки безпеки. Правила поведінки в навчальному закладі. Ознайомлення здобувачів освіти із програмою, змістом та завданнями на навчальний рік. Правила виконання творчих завдань.

2. Кросмедійна журналістика (24 год.)

Практична частина. Написання сценарію. Зйомка та монтаж.

9. Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків роботи за навчальний рік. Презентація медіапроекту

Вищий рівень, перший рік навчання

Індивідуальна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	1	-	1
2.	Кросмедіа: фотозйомка		8	8
3.	Кросмедіа: відеозйомка		8	8
4.	Робота у програмах для монтажу та фотошопі	-	10	10
5.	Робота у Wordpress	-	8	8
6.	Підсумок	-	1	1
	Разом	1	35	36

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (1 год.)

Теоретична частина. Техніка безпеки. Ознайомлення із завданнями на навчальний рік. Особливості індивідуальної роботи.

2. Кросмедіа: фотозйомка (8 год.)

Прогнозований результат

Здобувачі освіти мають знати:

- поняття кросмедіа, їхня відмінність від традиційних медіа;
- жанри фотожурналістики;

- принцип роботи цифрового фотоапарату;
- структуру відеозйомки;
- призначення соціальних мереж, їхню функцію та вплив на суспільство;
- принципи роботи програм Adobe Photoshop/ Illustrator/ Premiere Pro.

Здобувачі освіти мають вміти:

- використовувати цифрові платформи для публікацій контенту;
- фотографувати в різних жанрах;
- знімати відео на камеру;
- використовувати можливості графічних редакторів;
- виконувати різні функції у програмах Adobe Photoshop/ Illustrator/ Premiere Pro;
- редагування текстів у програмі WP.

У здобувачів освіти мають бути сформовані компетентності:

- пізнавальна – оволодіння знаннями про кросмедійну журналістику; принцип роботи цифрового фотоапарату; структуру відеозйомки; призначення соціальних мереж, їхню функцію та вплив на суспільство; принципи роботи програм Adobe Photoshop/ Illustrator/ Premiere Pro;
- практична – набуття умінь та навичок з кросмедійної журналістики, техніки фото- та відеозйомки; монтувати відео та редагувати фото;
- творча – задоволення потреб особистості у творчій самореалізації; готовність до постійного підвищення освітнього рівня, реалізації свого особистого потенціалу, саморозвитку;
- соціальна – набуття досвіду спілкування з представниками різних вікових, соціальних і професійних груп; прищеплення позитивного ставлення до праці; професійна орієнтація здобувачів освіти.

Список джерел:

1. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник; 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
2. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської майстерності: підручник. Київ: ПАІС, 2004. 268 с.
3. Квіт С. Масові комунікації. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
4. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Крецу І.Н., Гузун М., Василик Л. Підручник з крос-медіа. Schiller Publishing You-se: Bonn / Germany – Sibiu/ Romania. 2015. Sibiu, Strada Mitropoliei, 140 с.
6. Медіаграмотність у початковій школі: посібник для вчителя. Волошенюк О.В., Ганик О.В., Голощапова В.В., Дегтярьова Г.А., Іванова І.Б., Кожанова А.Ю., Пиза Г.Ю., Шкребець О.О., Янкович О.І. / за редакцією Волошенюк О.В., Іванова В.Ф. Київ: ЦВП, АУП, 2018. 234 с.
7. Михайлин І.Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження. Харків: Прапор, 2008. 512 с.
8. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник. 5-ге вид. перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 496 с.
9. Москаленко А.З. Теорія журналістики: навч. посіб. Київ: ЕксОб, 2002. 336 с.
10. Навчальні програми з позашкільної освіти. Дослідницько-експериментальний напрям. Філософія та суспільствознавство. О.В. Боровець, Г.С. Зоря, А.А. Іващук та ін.; [відп. за вип. Т.В. Пещеріна]. Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2021. 136 с.

11. Основи реклами і зв'язків із громадськістю: підручник / за заг. ред. В.Ф. Іванова, В.В. Різуна. Київ: Київський університет, 2011. 431 с.
12. Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради: навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ: Либідь, 2001. 240 с.
13. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: підручник. 3-тє вид., перероб. і доп. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2000. 246 с.
14. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
15. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. 2-е вид., доп. Київ: Київський університет, 1999. 308 с.
16. Приходько І.Ф. Розвиток зв'язного мовлення: дидактичний матеріал для вчителів та учнів. Львів: Афїша, 2002. 156 с.
17. Різун В.В. Теорія масової комунікації: підручник для студ. галузі 0303 «Журналістика та інформація». Київ: Просвіта, 2008. 260 с.
18. Трухїмович С. Реклама. Конспекти копірайтера. Київ: Видавничий дїм «Києво-Могилянська академія», 2016. 144 с.
19. Цурїкова Є. Сайт факультету журналістики, реклами та видавничої справи: Кросмедійність як новий крок у журналістиці. 29.05.2021: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fj.onu.edu.ua/krosmedijnist-iak-novyj-krok-u-zhurnalistytsi/>.
20. Яцимїрська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.

© Хмель Л.М., 2024

Всі права захищені. Використання будь-яких матеріалів розміщених на сайті без дозволу правовласника карається згідно законодавства України та Закону України "Про авторське право та суміжні права".